

**ЯКІСТЬ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРИ ВИКЛАДАННІ
ДИСЦИПЛІНИ: «ОВОЧІВНИЦТВО ЗАКРИТОГО ҐРУНТУ І
ГРИБІВНИЦТВО»**

Загорко Н.П., к.т.н., завідувача кафедрою технології переробки та зберігання продукції сільського господарства

Мироничева О.С., к.с.г.н., доцент кафедри технології переробки та зберігання продукції сільського господарства

Таврійський державний агротехнологічний університет

Тел. 44-81-03

Анотація – обґрунтовані методи активізації пізнавальної діяльності за допомогою підвищення якості практичної підготовки студентів при вивченні дисципліни «Овочівництво закритого ґрунту та грибівництво».

Ключові слова: овочівництво, ґрунт, грибівництво, активізація.

В останній час в сучасних умовах зростає значущість вищої освіти, як одного з компонентів сучасного економічного розвитку нашої країни. Одним із пріоритетних напрямків розвитку вищої освіти є необхідне професійне забезпечення рівня майбутніх фахівців-агрономів.

Сучасні овочівництво закритого ґрунту та грибівництво – високоефективні галузі виробничої діяльності. Кількість підприємств промислового рівня постійно зростає, а технології вирощування постійно вдосконалюються.

Тому забезпечення галузі фахівцями з вищою освітою – одна з важливіших задач вищої школи.

За даними Сичова П.А. контингент слухачів курсу у Донецькому національному університеті з підготування мікологів-технологів-грибоводів формується з кількості випускників агрономічних та технологічних факультетів. Біотехнологіям культивування їстівних грибів більш всього відповідають випускники, які спеціалізуються на вивченні овочівництва, захисту рослин та агрономії. Безпосередньо овочівництво закритого ґрунту та грибівництво – галузь знань, яка базується на знаннях з таких предметів, як ботаніка, овочівництво відкритого ґрунту, агрохімія, землеробство, фітофармакологія, сільськогосподарські машини, мікологія.

Тому становлення предмету «Овочівництво закритого ґрунту та грибівництво» як навчальної дисципліни при підготовці фахівців зі спеціальності «Агрономія» в Таврійському державному агротехнологічному університеті пов'язано з постійно підвищеним попитом на фахівців даної

кваліфікації та інтенсивним розвитком експериментальної, навчально-матеріальної та методичної основи.

На початку цієї роботи були прочитані курси лекцій провідними вченими в цій галузі із ведучих шкіл України та Західної Європи, засновані на сучасних вітчизняних та світових наукових досягненнях у цій галузі. Були розроблені лабораторні роботи з використанням мультимедійних засобів, безпосередньо поєднання мікроскопів з комп'ютерною технікою і виведенням зображення ідентифікації культур на монітор комп'ютера. Викладений матеріал викликав велику зацікавленість студентів, тому було прийняте рішення у створенні науково-дослідних лабораторій, розробленні методичних та дидактичних матеріалів, створенні електронної бібліотеки.

Створення лабораторії зумовлене тим, що повноцінне навчання не можливе без специфічної лабораторної структури для проведення лабораторних занять та наукової роботи.

Дисципліна є вибірковою в навчальному плані агрономів і кількість часів обмежена, тому при розробці сценаріїв навчальної роботи ми використовували психологічні принципи освоєння знань, які дозволяють підвищити ефективність навчання. При розробці дисципліни ми використовували елементи **асоціативно-рефлекторної концепції навчання, яка** спирається на основні представлення **умовно-рефлекторної діяльності головного мозку**. Їх суть в тому, що людський мозок володіє здатністю не тільки відображати сигнали органів чуття, але також встановлювати і відтворювати зв'язки (асоціації) між окремими подіями, фактами, в чомусь схожими і різними. Згідно асоціативно-рефлекторної теорії, засвоєння знань, формування навиків і умінь, розвиток особових якостей людини є процес засвоєння в його свідомості різних асоціацій - простих і складних.

В ході навчання асоціації безперервно змінюються, перетворюються, розширюються і подовжуються асоціативні ряди. Придбання знань, формування навиків і умінь, розвиток здібностей (тобто процес утворення асоціацій) має певну логічну послідовність, яка включає такі **етапи**:

- а) сприйняття учбового матеріалу;
- б) його осмислення, доведене до розуміння внутрішніх зв'язків і суперечностей;
- в) запам'ятовування і збереження в пам'яті;
- г) застосування засвоєного в практичній діяльності.

Найвищий результат в навчанні досягається при дотриманні наступних **умов**:

- а) формування активного відношення до навчання з боку студентів;
- б) подача учбового матеріалу в певній послідовності;
- в) демонстрація і закріплення у вправах різних прийомів розумової і практичної діяльності;
- г) застосування знань з практики.

Реалізація цих положень можлива лише з активізацією навчання при вивченні дисципліни. Виконання цього завдання можливо через

використання у процесі вивчення дисципліни методів активного навчання, таких як конкретні виробничі ситуації, зустріч із провідними фахівцями цієї галузі, робота та стажування безпосередньо на посадах.

Активні методи навчання дисципліни базуються на експериментально встановлених фактах, так як вчинки говорять більш ніж слова. За даними багатьох вчених відомо, що при пасивному сприйнятті інформації у пам'яті учнів, студентів зберігається 10 % того, що читають, та більш 50 % відсотків того, що чують та бачать, а у разі аудіовізуального сприйняття, обговорення та наявності можливого практичного використання – 90%.

Організація діяльності кожного студента при вивченні дисципліни побудована перш за все на наявності засобів, які забезпечують цю діяльність. Організовані робочі місця дозволяють використовувати їх для самостійної роботи. Студент має в достатній кількості основну та додаткову літературу, доступ до використання персональних комп'ютерів, доступ до мережі Інтернет, має можливість участі в наукових проектах, стажуватися на посадах при технологічному процесі виробництва продукції грибівництва. Лабораторно-практичні роботи побудовані таким чином, щоб повністю реалізовувати ланку «теорія-навчання-стажування».

Розроблені дидактичні матеріали з курсу із застосуванням мультимедійних систем дозволяють активізувати пізнавальну діяльність студентів.

Так, наприклад, при вивченні лабораторної роботи **«Посівна грибниця, чисті культури»** після вивчення теоретичного матеріалу, студент приступає до практичного застосування отриманих знань для оволодіння практичними навиками роботи з мікологічним гачком та чашкою Петрі. З подових тіл їстівних грибів виділяється на чашку Петрі чиста культура вищих базидіоміцетів. В даний час студент під керівництвом викладача вивчає основні принципи стерильної роботи, заходи щодо уникання контамінації патогенними мікроорганізмами. Промаркірована чашка з культурою залишається в термостаті на пророщування. На наступне заняття при вивченні наступної роботи **«Приготування посівної грибниці. Оцінка якості посівного матеріалу»** ми вже маємо робочу культуру для наступного перенесення на маточний міцелій. Вивчення дисципліни на лабораторних заняттях побудовано на основі принципу послідовного технологічного процесу виробництва продукції грибівництва, що дозволяє студенту послідовно оволодіти навиками практичної роботи технолога з виробництва їстівних грибів.

Таким чином, підготовка конкурентоспроможного фахівця передбачає певні підходи до змісту та характеру викладання дисципліни. Важливими, на нашу думку, серед них є перехід від накопичених знань до підвищення рівня компетенції, застосування ефективних дій в конкретній ситуації, наближення практичних дій студентів до існуючих сучасних виробничих умов.

Література.

1. Закон України «Про освіту» від 23 травня 1991 року. // Відомості Верховної Ради. – 1991. - № 34.

2. Сычев П.А. Научно-методические основы грибоводства в качестве учебной дисциплины. // Достижения, проблемы и перспективы культивирования грибов. Современные технологии: Материалы Международной научно-практической конференции. – 2005 г. – С. 50-52.
3. Т.И. Шамова. Активизация учения школьников. - М.: Педагогика, 1982.
4. Алексюк А.М. Педагогіка висшої школи. – К.: Либідь, 1998.
5. Колосок І.О. Структура навчання у вищому аграрному закладі освіти // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції “Наука і освіта – 2002”. – Том 1. Педагогіка, психологія, філологія. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2002. – С.32–34.

Summary

The methods of activation of cognitive activity are grounded by upgrading practical training of students at the study of discipline «Vegetable-growing of the closed soil and mushroom growing».